

Sygn. akt I ACa 672/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Sobierajski
Sędziowie:	SSA Wojciech Kościółek (spr.) SSO del. Krzysztof Hejosz
Protokolant:	st. prot. sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 8 sierpnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki jawnej z siedzibą w B.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 11 marca 2013 r. sygn. akt IX GC 96/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwoty 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 672/13

UZASADNIENIE

W pozwie strona powodowa O. Z. i J. O. Sp. j. w B. domagała się zasądzenia od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 115.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 01 maja 2012 r. do dnia zapłaty – tytułem odszkodowania, oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że z pozwaną łączy ją umowa ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej m.in. za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług. Strona powodowa prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m.in.. produkcja opakowań z papieru i tektury. Powódka podkreśliła, że w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa, realizując zamówienia dla przedsiębiorcy (...) Gospodarstwo (...), część opakowań wyprodukowała wadliwie. Ujawnienie tak istotnych wad doprowadziło do odstąpienia przez Gospodarstwo (...) od

zamówionych towarów. Dodatkowo strona powodowa podała, że wobec niezrealizowania przez Gospodarstwo (...) swoich zobowiązań wobec klientów takich jak (...) sp. z o.o., podmiot ten obciążył Gospodarstwo (...) karą w wysokości 115.000,00 zł netto.

Wobec powyższego, z tego tytułu, na skutek wyprodukowania i dostarczenia przez powódkę wadliwych opakowań, Gospodarstwo (...) wystawiło stronie powodowej notę obciążeniową na kwotę 115.000,00 zł. Powódka wraz z Gospodarstwem (...) uzgodniła sposób i termin rekompensaty noty obciążeniowej, w związku z poniesioną przez Gospodarstwo (...) szkodą. Strona pozwana odmówiła powódcie wypłaty odszkodowania.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Towarzystwo (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz od powódki kosztów procesu.

W uzasadnieniu strona pozwana przyznała, że łączy ją z powódką umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w zakresie podstawowym oraz w zakresie rozszerzonym w odniesieniu do OC pracodawcy i OC za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług. Strona pozwana podkreśliła, że w jej ocenie fakt nałożenia kary przez K. na W. K. i okoliczność jej poniesienia przez tego ostatniego nie zostało stwierdzone żadnymi dokumentami, kwalifikującymi istnienie jej odpowiedzialności. .

Nadto strona pozwana wskazała, że zgodnie z § 34 ust. 10 pkt 2 OWU zakres jej odpowiedzialności nie obejmuje (...) kar umownych i innych kar o charakterze pieniężnym. W ocenie pozwanej powódka zaś nie wykazała ażeby w wyniku wyprodukowania wadliwego produktu doszło do powstania jakiegokolwiek szkody rzeczowej zdefiniowanej w OWU. Pozwana podkreśliła, że z pozwu wynika jedynie, że na skutek dostarczenia wadliwych opakowań Markety K. obciążyły W. K. karą w wysokości 115.000,00 zł, a W. K. obciążył następnie tą karą stronę powodową.

Mając na uwadze powyższe stanowiska stron, zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo i zasądził od strony powodowej O. Z. i J. O. Sp. j. na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. kwotę 3.617,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przyjął, że:

Strony postępowania łączyła umowa ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej m.in. za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług, której integralną część stanowiły zapisy Ogólnych Warunków Ubezpieczenia W. E.. Strona powodowa w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa prowadziła współpracę z W. K., której przedmiotem było wykonanie przez powódkę i sprzedaż opakowań na soki. Sąd ustalił również, że część opakowań została wykonana wadliwie. W. K. dokonał reklamacji wadliwych opakowań a następnie odstąpił od wszystkich złożonych zamówień u powódki oraz wezwał powódkę do dostarczenia prawidłowo wykonanych opakowań soków. Dodatkowo Sąd ustalił, że W. K. w wyniku wadliwych opakowań nie zrealizował swoich zobowiązań m.in. wobec (...) Sp. z o.o. co spowodowało, że K. obciążył W. K. karą umowną w wysokości 115.000,00 zł. Następnie zaś W. K. wystawił wobec powódki notę obciążeniową na kwotę 115.000,00 zł. Sąd Okręgowy ustalił także, że porozumieniem z dnia 28 listopada 2011 r. W. K. rozliczył notę obciążeniową z wartością faktur jakie zostały wystawione przez stronę powodową z tytułu sprzedaży dodatkowo wyprodukowanych opakowań niewadliwych, za które W. K. nie zapłacił.

W dniu 22 lutego 2012 r. powódka dokonała zgłoszenia szkody, a pismem z dnia 02 kwietnia 2012 r. pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd I instancji podkreślił, że W. K. obciążył powódkę notą nr (...)z dnia 28 grudnia 2011 r. z tytułu szkody jaką poniosło jego przedsiębiorstwo wskutek nieterminowego dostarczenia przez powódkę opakowań na soki. Początkowo bowiem się K. obciążyła W. K. karą w kwocie 115.000,00 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z § 34 ust. 10 pkt 2 OWU W. strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności z tytułu nałożonych na ubezpieczającego grzywien, kar administracyjnych lub sądowych w tym również odszkodowań o

charakterze karnym, kar umownych i innych kar o charakterze pieniężnym. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu Okręgowego W. K. nie był w stanie zrealizować zamówień dla swojego kontrahenta (...) Sp. z o.o. i podmiot ten obciążył go karą umowną w wysokości 115.000,00 zł, którą to rozliczono poprzez obniżenie ceny produktów sprzedawanych do K..

Sąd Okręgowy podkreślił następnie, że W. K. obciążył stronę powodową karą umowną, która wyprodukowała kolejną partię opakowań za kwotę 115.000,00 zł, wystawiła z tego tytułu faktury, których W. K. nie zapłacił. Sąd Okręgowy wskazał, że kwota 115.000,00 zł, którą W. K. obciążył powódkę jest kwotą, która stanowi następstwo kary umownej nałożonej przez K. na W. K.. Zatem uwzględniając § 34 ust. 10 pkt 2 Sąd Okręgowy uznał, że pozwany nie był obowiązany do wypłaty odszkodowania za szkodę będącą następstwem opisanego w pozwie zdarzenia. Nadto Sąd I instancji przyjął, że wskazywana kwota odszkodowania nie stanowi szkody rzeczowej w rozumieniu § 2 ust. 26 OWU. O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i § 3 kpc, zasądzając od strony pozwanej, jako przegrywającej postępowanie, na rzecz strony powodowej kwotę 3.617,00 zł.

W apelacji strona powodowa, zaskarżając wyrok w całości, wniosła o jego zmianę i uwzględnienie powództwa w całości, bądź o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

1. obrazę prawa procesowego mającą wpływ na rozstrzygnięcie sprawy w tym:

a. naruszenie art. 227 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc

- poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie oraz dokonanie jego oceny z pominięciem istotnej jego części, jak również poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego sprawy wniosków z niego niewynikających – a polegającym na pominięciu dowodu z zeznań świadka W. K. oraz D. B. oraz przedstawiciela strony powodowej co skutkowało błędnym przyjęciem, że powód opierał swoje roszczenie na karach umownych jakie zostały nałożone na W. K. przez (...) Sp. z o.o.;
- poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią materiału dowodowego polegające na błędnym przyjęciu, że kwota 115.000,00 zł jest następstwem kary umownej nałożonej przez K. na W. K.;
- poprzez przyjęcie, że wskazywana kwota odszkodowania nie stanowi kwoty rzeczowej w rozumieniu § 2 ust 26 OWU, którą jest wyrażony w pieniądzu uszczerbek poniesiony przez poszkodowanego w skutek utraty, ubytku, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy ruchomych lub nieruchomości - gdy tymczasem kwota 115.000,00 zł stanowiła rekompensatę dla W. K. za nieprawidłowe wykonanie zobowiązania umownego, a szkoda strony powodowej zgłaszana pozwanej ma charakter uszczerbku wyrażonego w pieniądzu i związanego bezpośrednio z kosztami wyprodukowania opakowań, za które powódka nie otrzymała wynagrodzenia;

b. naruszenie art. 328 § 2 kpc polegające na nie wyjaśnieniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa oraz braku powołania dowodów na których Sąd I instancji się oparł i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności;

2. naruszenie prawa materialnego to jest:

a. art. 471 kc w zw. z art. 361 § 1 kc poprzez ich niezastosowanie – w sytuacji gdy szkoda rzeczowa powstała w majątku powódki zaistniała na skutek wyprodukowania wadliwych opakowań, które w związku z indywidualnym przeznaczeniem i ich wadliwością nie mogły znaleźć żadnego dalszego zastosowania a powódka poczyniła nakłady w celu ich wyprodukowania (materiały, pracownicy, maszyny, czas);

b. art. 12 ust. 3 i 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez jego niezastosowanie czyli niejednoznacznie sformułowanych postanowień umowy niezinterpretowanie na korzyść powoda.

W uzasadnieniu apelacji apelujący podniósł, że Sąd I instancji błędnie ustalił, że odszkodowanie – rekompensata, jaką strona powodowa zobowiązana była zapłacić W. K. miała charakter kary umownej. W ocenie apelującego była to typowa rekompensata. Sąd I instancji w oderwaniu od zgromadzonego materiału dowodowego uznał, że W. K. zobowiązany był do zapłaty kar umownych na rzecz sieci handlowych, podczas gdy powyższe twierdzenie nie znajduje potwierdzenia w żadnym z dokumentów załączonych do akt sprawy. W ocenie apelującego Sąd I instancji „przerzucił” zastrzeżenie kary umownej na stosunek prawny łączący powódkę z W. K., w którym nigdy nie występowały zastrzeżenia o charakterze kar umownych. Dodatkowo apelujący podkreślił, że podstawą roszczenia o zapłatę odszkodowania skierowanego do pozwanej była szkoda powstała w majątku powódki, na skutek nieprawidłowego wykonania opakowań, których W. K. nie odebrał. Apelujący wskazał, że koszty zakupu materiałów wykorzystywanych do wyprodukowania opakowań (takich jak m.in. tektura warstwowa, okleina tektury, folie, lakiery UV, farby do maszyn drukarskich) oraz koszty związane z zaangażowaniem pracowników powódki do produkcji, a także koszty związane z pracą maszyn i działaniem przedsiębiorstwa dla zrealizowanego wadliwie zamówienia składały się na wynagrodzenie strony powodowej, którego to wynagrodzenia w wysokości 115.000,00 zł na skutek nieprawidłowego wykonania zobowiązania, strona powodowa nie otrzymała. Apelujący podkreślił nadto, że kara nałożona przez sieci handlowe na W. K. nie była karą umowną (nie wynika to z żadnego dokumentu dołączonego do akt sprawy) a nadto, w ocenie apelującego stosunek zobowiązaniowy łączący W. K. z sieciami handlowymi pozostaje bez żadnego związku z roszczeniem odszkodowawczym powódki skierowanym do pozwanej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja okazała się niezasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Istotą niniejszej sprawy było ustalenie, czy strona pozwana na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązana jest do naprawienia szkody powstałej po stronie powodowej (art.822 § 1 k.c.). W tym zakresie Sąd I instancji uznał, że dochodzone w pozwie żądanie stanowi „pochodną” kary umownej nałożonej przez sieć marketów K. na W. K. i w związku z tym, mając na uwadze zapisy postanowień umowy ubezpieczenia, Sąd wyłączył odpowiedzialność odszkodowawczą strony pozwanej. Z takim stanowiskiem nie zgodził się apelujący.

W pierwszej kolejności rozstrzygnięcia wymagają zarzuty naruszenia prawa procesowego, skoro tylko należycie ustalony stan faktyczny sprawy pozwoli na rozpoznanie ewentualnych uchybień w zastosowaniu prawa materialnego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego - Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego sprawy, które to Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Sąd I instancji nie uwzględnił powództwa przyjmując, z jednej strony, że dochodzona pozwem wartość szkody wynikała z poniesionych kosztów wyprodukowania kolejnej partii opakowań i że stanowi ona następstwo kary umownej nałożonej przez K. na W. K..

Apelujący zarzucił Sądowi I instancji naruszenie prawa procesowego a to art. 227 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc poprzez błędne przyjęcie, że powód opierał swoje roszczenie na karach umownych jakie zostały nałożone na W. K. przez (...) Sp. z o.o.. Apelujący podkreślił, że podstawą roszczenia o zapłatę odszkodowania skierowanego do pozwanej była szkoda powstała w majątku powódki na skutek nieprawidłowego wykonania opakowań, których W. K. nie odebrał. Apelujący wskazał, że koszty zakupu materiałów wykorzystywanych do wyprodukowania opakowań (takich jak m.in. tektura warstwowa, okleina tektury, folie, lakiery UV, farby do maszyn drukarskich) oraz koszty związane z zaangażowaniem pracowników powódki do produkcji, a także koszty związane z pracą maszyn i działaniem przedsiębiorstwa dla zrealizowanego wadliwie zamówienia składały się na wynagrodzenie strony powodowej, którego to wynagrodzenia w wysokości 115.000,00 zł na skutek nieprawidłowego wykonania zobowiązania, strona powodowa nie otrzymała.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższy zarzut nie jest uzasadniony. Sąd I instancji, na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy na dzień wyrokowania (art.316 k.p.c.) i zgodnie z twierdzeniami powódki ustalił, że W. K. w wyniku dostarczenia mu wadliwych opakowań nie zrealizował swoich zobowiązań m.in. wobec (...) Sp. z o.o. co spowodowało, że K. obciążył W. K. karą umowną w wysokości 115.000,00 zł. Następnie zaś W. K. wystawił wobec powódki notę obciążeniową na kwotę 115.000,00 zł.

Należy podkreślić, że przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie pozwu (art. 187 k.p.c.) należy wyłącznie do powoda. Treść przytoczonych okoliczności faktycznych jest nie tylko wyrazem stanowiska strony, lecz także wskazuje istotę sporu i jednocześnie wyznacza zakres przedmiotowy postępowania oraz ewentualnie kierunek postępowania dowodowego. Z podstawy faktycznej wyrasta żądanie udzielenia określonej ochrony prawnej. Zespół przytoczonych faktów, ich wzajemna więź z reguły pozwalają na określenie, jeżeli nie konkretnej normy prawnej, która znajduje zastosowanie w sprawie, to co najmniej natury prawnej sporu i mogących wchodzić w rachubę podstaw prawnych jego rozstrzygnięcia. Sąd orzekający nie może uwzględnić roszczenia na innej podstawie faktycznej niż podana w pozwie, gdyż byłoby to dokonaniem przez sąd zmiany powództwa, do czego sąd nie jest uprawniony. Sądowi nie wolno zatem zasądzać czegokolwiek na podstawie innego stanu faktycznego niż ten, który jest podstawą powództwa. Chodzi o podstawę faktyczną, a nie kwalifikację prawną (por. Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 1954 r. sygn. akt I C 1729/53, Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2 maja 1957 r. sygn. akt II CR 305/57).

W związku z tym Sąd Okręgowy nie mógł uwzględnić roszczenia strony powodowej na innej podstawie niż wskazywana przez powódkę w pozwie i w toku postępowania. Jak zaś wynika z akt sprawy, w pozwie strona powodowa domagając się zasądzenia od strony pozwanej na swoją rzecz kwoty 115.000,00 zł upatrywała podstawy faktycznej roszczenia

- po pierwsze: w fakcie wadliwego wyprodukowania opakowań na rzecz Gospodarstwa (...),
- po drugie: nałożenia przez klientów Gospodarstwa (...) na niego kary w wysokości 115.000,00 zł wobec nieterminowego zrealizowania zobowiązań,
- po trzecie: w fakcie, że Gospodarstwo (...) wystawiło stronie powodowej notę obciążeniową odpowiadającej wysokością uprzednio nałożonej kary czyli kwocie 115.000,00 zł
- po czwarte; powód zrekompensował Gospodarstwu (...) stratę wykonując niewadliwe opakowania w miejsce wadliwych.

Tylko takie okoliczności faktyczne zostały przedstawione przez stronę powodową, upatrującą przy tym podstawy odpowiedzialności pozwanej w łączącej strony umowie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej m.in. za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług. Żądanie powoda i uzasadniające je okoliczności faktyczne, które zostały wyrażone w pozwie nie uległy żadnej modyfikacji w trakcie toczącego się postępowania przez odpowiednią zmianę powództwa (art. 193 k.p.c.). Przeciwnie, na rozprawie w dniu 11 marca 2013 r. (k. 140) strona powodowa podtrzymała stanowisko przedstawione w pozwie, ponownie podkreślając okoliczności faktyczne tam przedstawione. Czynienie zatem, dopiero w piśmie będącym apelacją, zarzutu Sądowi I instancji, że błędne przyjął oparcie przez powoda roszczenia na karach umownych, gdyż te wynikać winny z rzeczywistych wydatków powódki w ramach jej działalności gospodarczej jest nieuprawnione (art.381 i 382 k.p.c.).

Zgodnie art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Podkreśla się, że przepis ten daje wyraz tradycyjnej zasadzie wyrokowania statuującej zakaz orzekania ponad żądanie, a także zasadzie dyspozycyjności, która przejawia się w tym, że sąd jest związany granicami żądania powództwa i nie może w tym wypadku dysponować przedmiotem procesu przez określenie jego granic niezależnie od zakresu żądania ochrony przez powoda.

Określając granice wyrokowania przepis ów wskazuje również, że nie można wyrokować co do rzeczy, która nie była przedmiotem żądania, czyli zasądzić świadczenie z innej podstawy faktycznej niż strona wskazała. Żądanie powództwa określa więc nie tylko jego przedmiot, lecz również jego podstawa faktyczna. Zatem wyrok uwzględniający powództwo

na zasadzie faktycznej, na której powód ani w pozwie, ani w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie opierał powództwa, stanowi zasądzenie ponad żądanie. W przedmiotowej sprawie apelujący dopiero na etapie postępowania apelacyjnego podkreślił, że podstawą roszczenia o zapłatę odszkodowania była szkoda powstała w majątku powódki, na skutek nieprawidłowego wykonania opakowań, których W. K. nie odebrał. Apelujący wysokość powstałej szkody utożsamiał z kosztem zakupu materiałów wykorzystywanych do wyprodukowania opakowań (takich jak m.in. tektura warstwowa, okleina tektury, folie, lakiery UV, farby do maszyn drukarskich), z kosztem związane z zaangażowaniem pracowników do produkcji, a także z kosztami związanymi z pracą maszyn i działaniem przedsiębiorstwa (strata rzeczwiśta art.361§2 w zw.z art. 822 k.c.). Cezurą czasową, z wyłączeniem wyjątkowego przypadku z art. 383 k.p.c. – z którym nie mamy do czynienia w sprawie - jest zakończenie postępowania przed Sądem I instancji.

W tym stanie - argumentacja wywiedziona w apelacji, stawia okoliczności faktyczne dochodzonego żądania w zupełnie innym świetle, stanowiąc niedopuszczalną zmianę powództwa. Braki w zakresie podstawy faktycznej powództwa rozstrzyganego przez Sąd I instancji nie mogły być uzupełniane w postępowaniu apelacyjnym, z uwagi na przepis art. 381 i 383 k.p.c., który ogranicza możliwość powoływania się na nowe okoliczności faktyczne i środki dowodowe w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji. Sprecyzowanie podstawy faktycznej powództwa w stopniu wymaganym przez art. 187 § 1 k.p.c. z pewnością nie mieści się w sferze faktów, na które potrzeba powołania się mogłaby powstać dopiero w postępowaniu apelacyjnym żądanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2012 r. sygn. akt I CSK 200/11).

Konkludując, z uwagi na ściśle i precyzyjnie określoną przez powoda podstawę faktyczną dochodzonego żądania, a opartą na fakcie nałożenia na W. K. kary w wysokości 115.000,00 zł, a następnie wystawienia przez niego na rzecz strony powodowej noty obciążeniowej właśnie na tę kwotę, powództwo podlegało oddaleniu. Dochodzona w pozwie kwota nie stanowi bowiem szkody rzeczowej w rozumieniu OWU W. wynikłej z wadliwego wykonania usługi. Zgodnie z twierdzeniami powoda (z postępowania pierwszoinstancyjnego) Sąd Apelacyjny przyjął, że dochodzona kwota stanowi wartość noty obciążeniowej wystawionej przez W. K. na powódkę.

Należy wskazać, że wynikająca z przepisów kodeksu cywilnego odpowiedzialność ubezpieczyciela ma charakter akcesoryjny, ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność tylko wtedy i tylko w takim zakresie, w jakim odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczony sprawca. Nie oznacza to jednak, że między zakresem odpowiedzialności cywilnej ubezpieczonego sprawcy a odpowiedzialnością ubezpieczyciela można postawić znak równości. Odpowiedzialność ubezpieczonego sprawcy musi mieścić się w granicach ochrony udzielonej przez ubezpieczyciela, a poza tym musi wystąpić wypadek ubezpieczeniowy, czyli zdarzenie, które strony w umowie ubezpieczenia określiły jako przyczynę uzasadniającą odpowiedzialność ubezpieczyciela. W realiach sprawy niewątpliwie miał miejsce wypadek ubezpieczeniowy (wyprodukowanie wadliwych opakowań), niewątpliwie też powstała w majątku szkoda (skoro nie uzyskał powód zwrotu poniesionych przez siebie wydatków na wyprodukowane opakowania i nie osiągnął z tego tytułu korzyści), rzecz wszakże w tym, że w pozwie powód nie wskazał istotnych okoliczności, jako podstawy ustalenia odszkodowania(dodatkowo które mieściłoby się w granicach ryzyka ubezpieczyciela), bezzasadnie uznając, że ta równoważy się przyjętej przez siebie odpowiedzialności względem osoby trzeciej i to do wysokości zryczałtowanych strat (w formie pieniężnej kary cywilnej) poniesionych przez tę osobę trzecią.

Stosownie do postanowień OWU W. § 2 punkt 16 odszkodowanie definiowane jest jako świadczenie przysługujące ubezpieczonemu w razie zajścia zdarzenia objętego zdarzeniem, a w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej świadczenie pieniężne przysługujące każdemu poszkodowanemu.

Stosownie do § 34 ust. 4 i 5 OWU W. pozwany ponosi **odpowiedzialność za straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć z zastrzeżeniem wyjątków ustalonych w § 47-48** , zgodnie zaś z § 34 ust. 10 pkt 2 OWU W. strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności z tytułu nałożonych na ubezpieczającego grzywn, kar administracyjnych lub sądowych w tym również odszkodowań o charakterze karnym, kar umownych i innych kar o charakterze pieniężnym.

Zatem należy uznać, że nota obciążeniowa która odpowiadała karze umownej obciążającej poszkodowanego W. K., a uregulowanej przez niego firmie (...), a następnie zrekompensowana przez powoda mogła ale nie musiała odpowiadać swoją wartością szkodzie powoda wyrządzonej w wyniku wyprodukowania wadliwego produktu. Sposób i wysokość ustalenia wysokości tego świadczenia nie został opisany przez powoda w postępowaniu przed sądem I instancji i nie odpowiadał przesłankom odszkodowania objętego ryzykiem ubezpieczeniowym.

Jak to wskazano wyżej, fakt przyjęcia określonej odpowiedzialności cywilnej przez ubezpieczonego powoda wobec poszkodowanego W. K. nie jest równoznaczny z odpowiedzialnością pozwanego ubezpieczyciela względem powoda (por. § 47 OWU W.). Tym bardziej, gdy z postanowień OWU W. jednoznacznie wynika, że odpowiedzialność ta związana jest z określonymi stratami, a nie ich zryczałtowaną formą w postaci kary umownej, czy też innej kary pieniężnej. W tym kontekście nie mają znaczenia dla sprawy dalsze okoliczności (podnoszone przez pozwanego) związane z zaistnieniem przesłanki w postaci zaistnienia szkody objętej ryzykiem ubezpieczeniowym.

Apelujący zarzucił również Sądowi I instancji, że niezasadnie pominął dowód z zeznań świadka W. K. oraz D. B. oraz przedstawiciela strony powodowej. W ocenie apelującego doprowadziło to do błędnych ustaleń stanu faktycznego, skutkujących tym samym wydaniem nieprawidłowego orzeczenia. Zarzut ów nie jest trafny. Analiza akt sprawy wskazuje, że strona powodowa wносиła o dopuszczenie dowodu z zeznań powyżej wskazanych świadków na okoliczność: ustalenia w jaki sposób doszło do wyrządzenia szkody, nadto, że szkoda powstała w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą powodowej spółki i wynikała z wadliwego wykonania czynności i usług, ustalenia rozmiaru szkody oraz faktu obciążenia W. K. karami umownymi przez jego kontrahentów. Sąd I instancji pominął wnioskowane dowody uznając, że kwestia powstania szkody jest przez strony niekwestionowana oraz, że w przypadku świadków wskazane tezy dowodowe nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia istoty sprawy. Odnosząc się do powyższych kwestii Sąd Apelacyjny podkreśla, że zgodnie z art. 227 kpc przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. O tym zaś, które fakty są istotne dla rozstrzygnięcia, decyduje przedmiot postępowania w sprawie. Jak to wskazano przedmiot postępowania wyznaczony jest przez powoda, który w pozwie powinien dokładnie określić żądanie oraz przytoczyć uzasadniające je okoliczności faktyczne. Skoro, jak już powyżej uzasadniono, strona powodowa w pozwie wskazała, że prowadzi działalność gospodarczą, podała również czym konkretnie się zajmuje, wskazała na kontakty handlowe z W. K. oraz okoliczność wyprodukowania wadliwej partii opakowań oraz, że kontrahenci W. K. obciążyli go karami w wysokości 115.000,00 zł – przy braku kwestionowania powyższych okoliczności przez stronę pozwaną, a nadto przy uwzględnieniu, iż wysokość kar nałożonych przez kontrahentów W. K. oraz noty obciążeniowej wystawionej na rzecz powódki – nie miała dla sprawy znaczenia – Sąd I instancji zasadnie uznał, że nie zachodzi potrzeba prowadzenia postępowania dowodowego w tym kierunku. Okoliczności do których wykazania dążyła powódka nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Na marginesie warto zaznaczyć, że z tak określonych tez dowodowych nie wynika, by powódka dążyła do zmiany podstawy powództwa poprzez określenie innych okoliczności faktycznych dla wyjaśnienia powstania szkody dochodzonej pozwem. Wręcz przeciwnie, wnioski dowodowe zostały złożone w celu podbudowania twierdzeń wywodzonych w pozwie. Tym samym nie można czynić zarzutu Sądowi I instancji, że oddalając wnioski dowodowe błędnie przyjął, że podstawą faktyczną szkody była kara pieniężna nałożona notą obciążeniową przez W. K. na powódkę. Takie bowiem tezy zostały przedstawione w pozwie i nie uległy zmianie w toku postępowania przed Sądem I instancji. Przeciwnie twierdzenia powódki, zmierzające do wykazania, że błędny stan faktyczny wywodzi się m.in. z nieuzasadnionego oddalenia wniosków dowodowych którymi powódka chciała wykazać, że szkoda wywodzi się z kosztów materiałów i robocizny powstałej na skutek ponownego wyprodukowania opakowań, są nieadekwatne dla stanu sprawy (art. 316 k.p.c.) i nie zasługują na aprobatę Sądu Odwoławczego.

Nie może również odnieść jakiegokolwiek skutku zarzut wywodzony w apelacji, iż Sąd Okręgowy w sposób nieupoważniony przyjmuje, iż dochodzone w pozwie roszczenie jest pochodną kary „umownej”, podczas gdy z materiału dowodowego nie wynika, by na W. K. została nałożona kara umowna, oraz, że w następstwie tego W. K. nałożył karę umowną na stronę powodową.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie ma ów zarzut znaczenia dla rozpoznania przedmiotowej sprawy. Sąd I instancji rzeczywiście kilkakrotnie w pisemnych motywach zapadłego wyroku posługiwał się wyrażeniem „kara umowna”. Jednak nawet jeżeli przyjąć, że nie było to uprawnione, powyższe uchybienie pozostawało bez wpływu na wydane orzeczenie. Powództwo podlegało bowiem oddaleniu ze względu na zapisy łączących strony procesu Ogólnych Warunków Ubezpieczenia, w których zgodnie z § 34 ust. 10 pkt 2 OWU zakres odpowiedzialności strony pozwanej nie obejmuje (...) kar umownych i innych kar o charakterze pieniężnym. Co oznacza wyłączenie z zakresu odpowiedzialności także rzeczowy surogat takiej kary. Zatem całkowicie irrelevantnym pozostawało ustalenie, czy w sprawie nakładano kary umowne czy kary pieniężne, istotne było to, że świadczenie spełnione przez powoda na rzecz poszkodowanego było formą zryczałtowanego wyrównania strat osoby poszkodowanej, które nie jest związane z zakresem odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela na rzecz ubezpieczonego powoda. Odpowiedzialność pozwanego za takie zobowiązana nie została objęta umową ubezpieczenia. Nie wartość rekompensaty z tytułu zapłaty przez poszkodowanego na rzecz osoby trzeciej obciążonej karą umowną odpowiada definicji szkody z umowy ubezpieczenia. Tej ostatniej odpowiadają straty ubezpieczonego (o ile zachodzą i inne przesłanki stanowiące przedmiot dalszego zarzutu pozwanego) związane z produkcją wadliwego towaru. Dostrzega to także strona powodowa w swojej apelacji pomimo, że na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, wydawała się podchodzić elastycznie do wskazanej terminologii, używając w tezie dowodowej wnioskowanych dowodów terminu „kara umowna” (k. 141 akt).

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc nie jest trafny. Wszystkie wskazane w tym przepisie elementy zawiera uzasadnienie zaskarżonego wyroku. Sąd I instancji wyjaśnił podstawę prawną rozstrzygnięcia, wskazując na zapis art. 34 ust. 10 pkt 2 OWU. Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala prześledzić tok rozumowania Sądu, wskazujący na przyczyny oddalenia powództwa. Nadto w uzasadnieniu Sąd powołał dowody na których się oparł (k. 151 - 151), a uznając zgromadzone w sprawie dowody za wiarygodne, zaniechał wyjaśniania okoliczności przemawiających za wiarygodnością dowodów. Skoro zaś wszystkie dowody z dokumentów nie budziły wątpliwości, Sąd zasadnie nie wskazał przyczyn dla których dowodom odmówił wiarygodności – skoro takich dowodów w sprawie nie było.

Również zarzut naruszenia prawa materialnego jest chybiony. Jak już to wyjaśniono w powyższej części uzasadnienia, apelujący nie może upatrywać naruszenia przez Sąd I instancji prawa materialnego zarzucając Sądowi nieprzyjęcie powstania szkody rzeczowej „na skutek wyprodukowania wadliwych opakowań, które w związku z indywidualnym przeznaczeniem i ich wadliwością nie mogły znaleźć żadnego dalszego zastosowania a powódka poczyniła nakłady w celu ich wyprodukowania (materiały, pracownicy, maszyny, czas)”. Ostatnie stanowisko strony powodowej zostało zaprezentowane dopiero na etapie sporządzenia apelacji, co stanowiło nieuprawnione rozszerzenie podstawy faktycznej powództwa.

Z uwagi na przedstawioną powyżej argumentację, Sąd Apelacyjny uznając apelację za bezzasadną, oddalił ją na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391§1 k.p.c. oraz w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.). W związku z tym od powódki na rzecz pozwanej Sąd zasądził koszty procesu. Na te koszty złożyło się 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej.